

حسین سلیمی: بر

اثر تحول در این

نظام آگاهی، هم

خود ابزار قدرت

تغییر پیدا می کند

هم کارآمدی ابزار.

الکساندر ونت

در کتابش مثال

راهگشایی می زند.

می گوید نیروهای

نظامی آمریکا برای

کانادایی ها نماد

امنیت اند، اما برای

کوبایی ها نماد

ناامنی. ساخت مادی

جنگ افزار آمریکایی

یکی است، اما در

ساختارهای آگاهی

مختلف، این پدیده

معنی و تأثیر و کنش

متفاوتی در پی دارد.

که دانش امری انباشتی است. این قدرت مادی است که می تواند شکل جدیدی از کنش و واکنش بین بازیگران را به وجود بیاورد. شما در نظر بگیرید چرا اروپای شرقی که در ائتلاف با اتحاد جماهیر شوروی قرار داشت، در یک تغییر جهت، با آمریکا ائتلاف می کند؟ نمی توانیم بگوییم که آنچه در اروپای شرقی تغییر کرد، الگوی حاکم بر ایده ها بود و این تحول در یک «خلأ ذهنی» شکل گرفت. قدرت حتماً یک ماهیت فلسفی دارد که من سعی کردم دیدگاه خودم را نسبت به این ماهیت بیان کنم. اما فراموش نکنیم که وقتی درباره روابط بین الملل صحبت می کنیم، لاجرم دامنه گسترده ای از مسائل و موضوعات هست که باید به منزله مؤلفه قدرت ساز در نظر گرفته شود.

توسعه نظام بین الملل تابعی از تحولات تکنولوژیک بوده است. در دهه ۱۷۷۰ انگلیس توانست انقلاب صنعتی اول را شکل دهد. انقلاب صنعتی به توسعه قدرت انگلیس در سیاست بین الملل منجر شد. تبدیل انگلیس به بریتانیا انعکاس انقلاب صنعتی، جنگ های بازتقسیم مستعمرات و رشد نظامی گری در این کشور بوده است. موج دوم انقلاب صنعتی زمینه ظهور آمریکا، آلمان و ژاپن در سیاست بین الملل را به وجود آورد. آلمان توانست برای ایفای نقش امپراتوری به قدرت مازاد مبادرت کند.

موج سوم انقلاب تکنولوژیک زمینه افول تدریجی اتحاد شوروی را به وجود آورد. انقلاب در حوزه شبکه های اجتماعی و فضای مجازی آثار خود را در بسیاری از کشورهای منطقه ای در سال ۲۰۱۲ و ایران در سال ۲۰۲۲ به وجود آورده است. موج های انقلاب تکنولوژیک می تواند ایده های جدید را شکل بدهد و تأثیر خود را بر سیاست بین الملل به جا بگذارد. اگرچه ایده در چهارچوب رؤیای پردازی معنا پیدا می کند، توسعه هر اندیشه سیاسی تابعی از شکل بندی های ساختاری خواهد بود.

شما بر «ایده» تأکید دارید اما دکتر متقی معتقد است «ایده»

تا تبدیل به ساخت مادی و تکنولوژیک در انواع آن (تکنولوژی

ارتباطی، نظامی و مانند این) نشود، قدرت نمی آفریند. نظرتان

در این باره چیست؟ سازوکار تبدیل آگاهی و معنا به قدرت در

سیاست جهانی از نظر شما چگونه است؟

حسین سلیمی: نگاهی که من دارم، و مدعی ام که ابداع خودم است و البته قرابت هایی با دیدگاه سازه انگاری در روابط بین الملل دارد، انتزاعی و آرمان گرایانه نیست، ایدئالیستی است؛ یعنی باور به اصالت ایده است. به نظرم بحث دکتر متقی درباره ایده، آن چیزی نیست که مدنظر من است. او ایده را به صورت آرمان و آنچه باید باشد می فهمد، اما من اصالت زیست